

Ризик підприємства -

- небезпека потенційно можливої, ймовірної втрати ресурсів або недоодержання доходів у порівнянні з варіантом, розрахованим на раціональне використання ресурсів у даному виді діяльності;
- загроза того, що підприємство понесе втрати у вигляді додаткових витрат понад передбачену прогнозом, програмою дій, або одержить доходи нижче тих, на які він розраховував

РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Чисті ризики

Природні

Екологічні

Політичні

Комерційні

Майнові

Виробничі

Торгові

Транспортні

Спекулятивні ризики

Фінансові

Інвестиційні ризики

Ризики пов'язані з купівельною спроможністю грошей

Чисті ризики

Передбачають
можливість одержання
негативного або
нульового результату

Спекулятивні ризики

Передбачають
можливість
одержання як
позитивного, так і
негативного
результату

Комерційні ризики

Майнові

це ризики, пов'язані з імовірністю втрат майна підприємства через крадіжку, диверсії, недбалість, перенавантаження технічної і технологічної систем

Виробничі

ризики, пов'язані зі збитком від зупинки виробництва внаслідок впливу різних факторів, а також ризики, пов'язані з впровадженням у виробництво нової техніки і технологій

Торгові

ризики, пов'язані зі збитками через затримку платежів, відмовою від платежу в період транспортування товару, непостачання товару ...

Транспортні

ризики, які виникають в процесі перевезення вантажів різними видами транспорту

Різновиди торговельних ризиків:

- ризик відмови партнера від укладання угоди після проведення переговорів;
- ризик укладання угоди на умовах, які відрізняються від найбільш прийнятних або звичних для підприємства;
- ризик укладання угоди з неплатоспроможним партнером;
- ризик затримки виконання партнерами поточних договірних зобов'язань;
- ризик нанесення збитків третім особам;
- ризик укладання угод на обсяги поточного забезпечення виробництва, які не забезпечуються збутом готової продукції

Характеристика ризиків пов'язаних з купівельною спроможністю грошей:

- **валютні ризики** - небезпека валютних втрат, пов'язаних зі зміною курсу однієї іноземної валюти щодо іншої, при проведенні зовнішньоекономічних, кредитних і інших валютних операцій
- **ризики ліквідності** - це ризики, пов'язані з можливістю втрат при реалізації цінних паперів або інших товарів через зміну оцінки їхньої якості і споживчої вартості

Характеристика інвестиційних ризиків (ризиків, пов'язаних з вкладенням капіталу)

- **Ризик втраченої вигоди** - це ризик настання непрямого фінансового збитку (неодержаний прибуток) у результаті нездійснення певного заходу;
- **Ризик зниження прибутковості** - може виникнути в результаті зменшення розміру відсотків і дивідендів по портфельних інвестиціях, по внесках і кредитах (включає відсотковий і кредитний ризик).
- **Ризик прямих фінансових втрат**

Ризик зниження прибутковості:

- Відсотковий ризик - небезпека втрат комерційними банками, кредитними установами, інвестиційними інститутами, що можуть виникнути в результаті підвищення відсоткових ставок, які вони виплачують по залучених коштах, над ставками по наданих кредитах.

Ризик зниження

прибутковості:

- Кредитний ризик - небезпека несплати позичальником основного боргу і відсотків, що приєднуються кредиторю.

Різновиди кредитного ризику:

- біржовий ризик - небезпека втрат від біржових угод
- селективний ризик - ризик неправильного вибору видів вкладення капіталу, виду цінних паперів для інвестування в порівнянні з іншими видами цінних паперів при формуванні інвестиційного портфеля
- ризик банкрутства - небезпека в результаті невірного вибору вкладення капіталу, повної втрати підприємцем власного капіталу і нездатності його розрахуватися за взятими на себе зобов'язаннями

Управлінські ризики (організаційні)

- це ризики, пов'язані з внутрішньою організацією роботи підприємства та здійсненням як основних так і специфічних функцій управління ними

Управлінські ризики (організаційні):

- ризики управління ресурсами підприємства
- ризики, пов'язані з помилками менеджменту організації, її співробітників;
- проблемами системи внутрішнього контролю,
- погано розробленими правилами робіт і ін.

Ризики управління ресурсами підприємства

- фінансовими,
- матеріально-технічними,
- людськими
- інформаційними

**Для багатьох з них причинами
виникнення є саме відсутність чіткої
системи управління**

*Ризики пов'язані з управлінням
людськими ресурсами:*

- Ризики на вході в організацію
- Ризики при роботі всередині організації
- Ризики на виході людей з організації.

1. Ризики на вході в організацію:

1.1 ризик підбору невідповідного

кандидата (невірний вибір джерел пошуку кандидатів; невірна оцінка кандидатів на етапі добору; відсутність у процедурі підбора етапу перевірки кандидата з метою безпеки фірми.)

1.2. ризик психологічних відхилень

(наявність негативних дій з боку співробітника стосовно компанії за попереднім місцем роботи)

1.3 ризик створення негативного іміджу компанії

2. Ризики при роботі з персоналом усередині організації:

- **ризик стати "кузнею кадрів", яка готує професіоналів для своїх конкурентів**

3. Ризики при роботі з персоналом на виході з організації

Базові класи ризиків

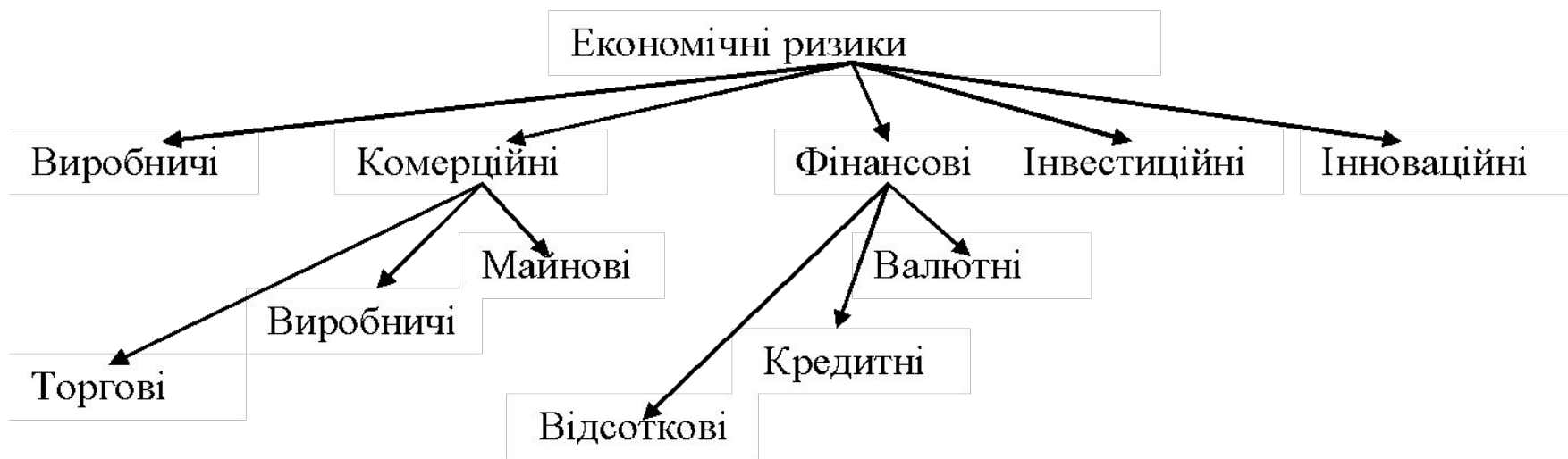
Ознака	Класи (типи) ризиків		
<i>За джерелом факторів впливу</i>	Зовнішні	Внутрішні	Управління
<i>За фазою процесу діяльності</i>	Ініціації	Планові	Залишкові
<i>За рівнем впливу управління на безпеку</i>	Потенційні	Захищеної діяльності	

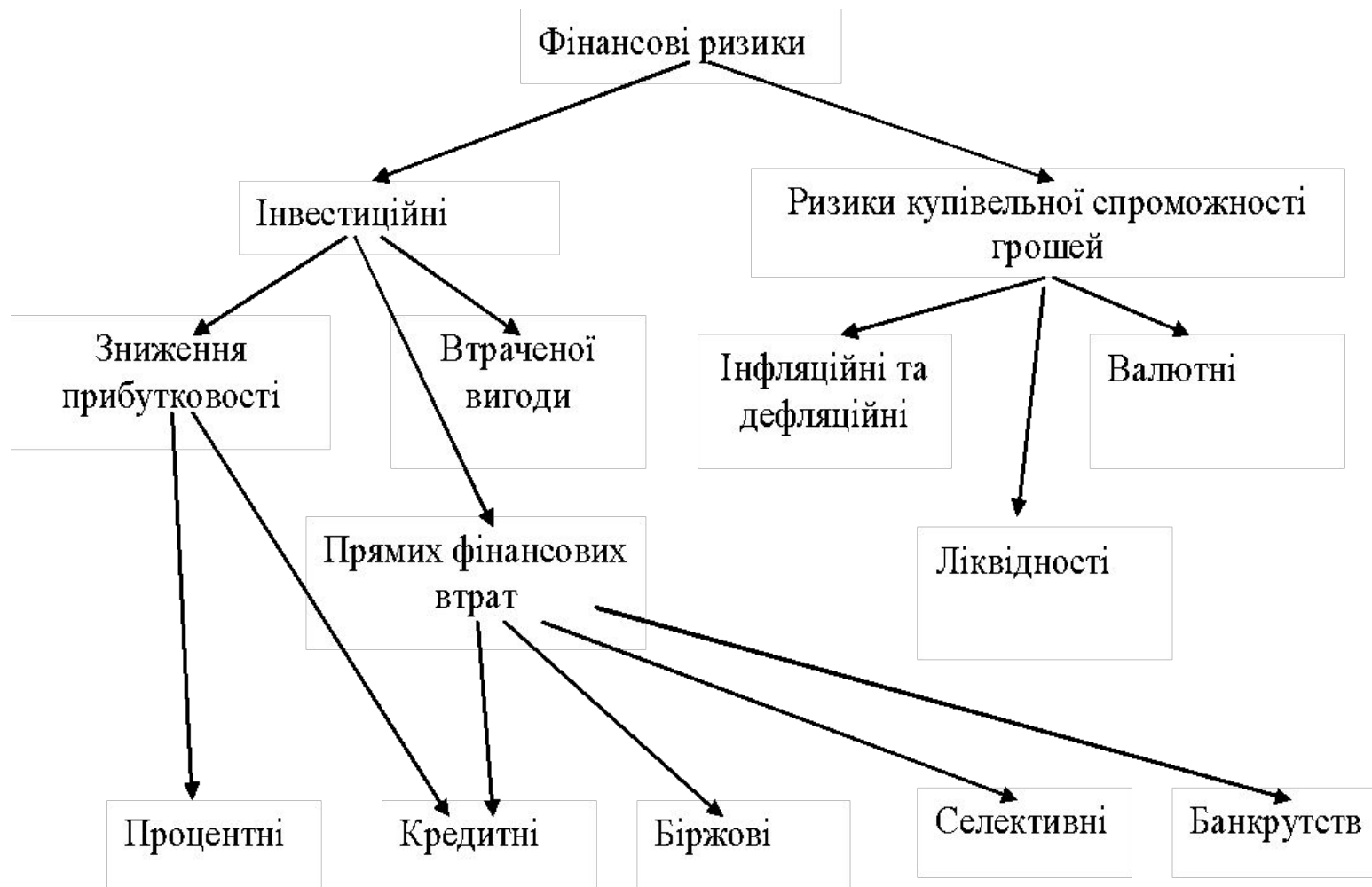
Загальна класифікація ризиків

1. За **сферами прояву** ризику поділяються на *економічний, політичний, екологічний, соціальний, технологічний* ризик тощо.
2. За **масштабами** впливу – *крайній* (у масштабах країни), *регіональний, галузевий, ризик окремих суб'єктів господарювання*.
3. За **відношенням** до джерел ризику – *внутрішній і зовнішній* ризику.
4. За **ступенем обґрунтованості рішень** або дій - *виправданий і невиправданий*.
5. За **родом небезпеки** – *техногенні ризики*, які спричинені господарською діяльністю людини, *природні*, які не залежать від діяльності людини; *змішані ризики*.
6. За **часом виникнення** – *короткострокові і постійні*.
7. За **часом дії** – *ретроспективні, поточні і перспективні*.
8. В **залежності від причин виникнення**: ризики, *пов'язані з невизначеністю майбутнього*; пов'язані з *нестачею інформації*; пов'язані із *суб'єктивним впливом*.
9. За **ступенем обґрунтованості прийнятого ризику**: *обґрунтований; частково обґрунтований; авантюрний*.
10. За **ступенем системності**: *системний* (систематичний); *несистематичний* (унікальний – носять разовий характер).
11. В **залежності від кількості осіб, що приймають рішення**: *індивідуальний; колективний*
12. За **адекватністю часу прийняття рішення**: *попереджувальний; поточний; запізнілий*
13. У **відповідності до допустимих меж**: *допустимий; критичний; катастрофічний*.

Специфічні ризики процесів економічної діяльності

Ризики процесів економічної діяльності

Загальна схема управління ризиками

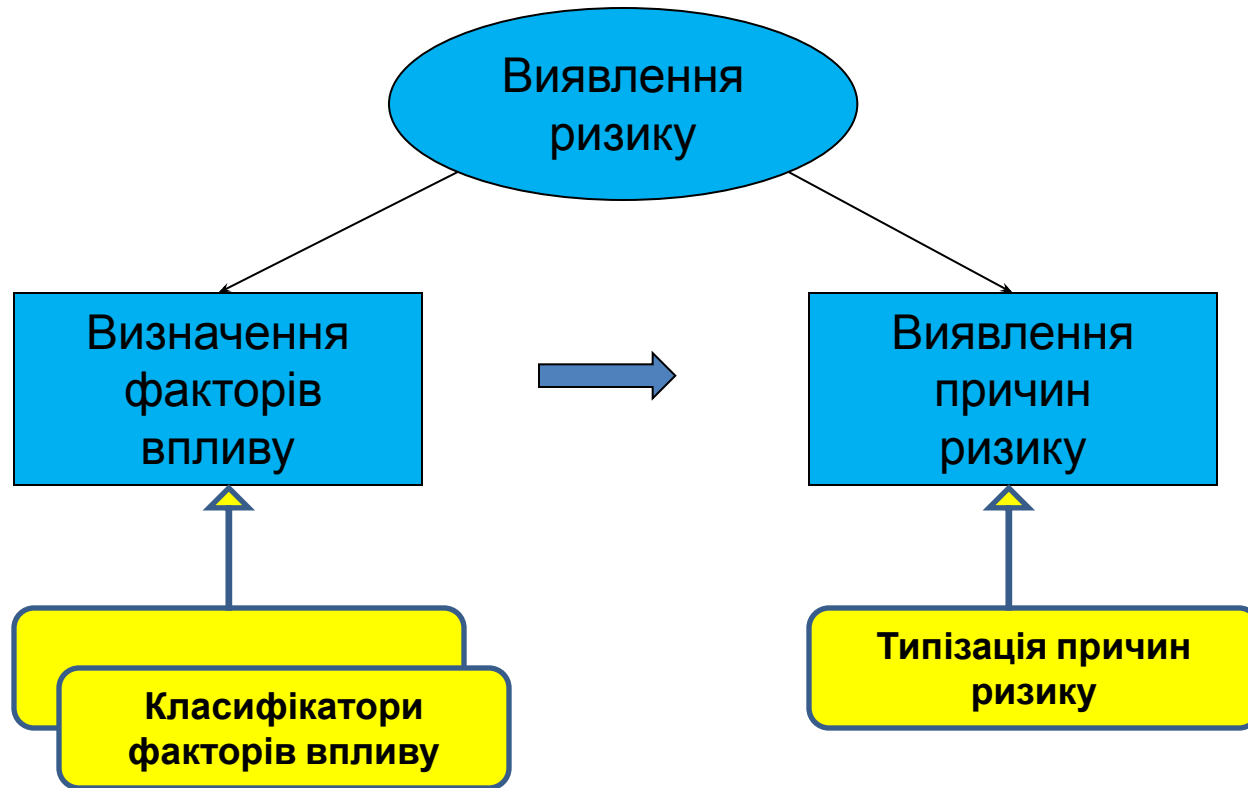
Виявлення та ідентифікація ризиків

- **Виявлення ризиків** – процедура аналізу діяльності з метою визначення необхідних і достатніх умов існування ризику
- **Ідентифікація ризиків** – процес визначення характеристичних ознак ризиків, який дозволяє сформулювати чітке уявлення щодо їх сутності, схожість і відмінності від аналогічних об'єктів у визначеній предметній області.
- **Основний засіб ідентифікації ризиків** - визначення класів об'єктів, до яких належить той чи інший ризик за характеристичними ознаками.

Об'єкти аналізу при виявленні ризиків:

- система, в межах якої формується і здійснюється діяльність;
- види, типи діяльності, основні і допоміжні бізнес-процеси;
- система управління діяльністю, фактори управлінського впливу;
- керовані і некеровані фактори зовнішнього середовища;
- керовані і некеровані фактори внутрішнього середовища системи;

Виявлення ризиків

Загальна послідовність виявлення ризиків

